

SANTOS

Interviu met Santos Monzul

Leeftijd: 86 jaar

Datum interview: 17 mei 1985

Plaats: boven zijn restaurant in de rustige huiskamer van de fonda

-----
Na een eerste stormachtige periode, wij zouden van de CNT zijn, waarin wantrouwen bij rechts toenam zolang deze praatjes niet ontzenuwd werden, lijkt op het moment van het interview de rust weergekeerd.

Santos staat in het dorp, bij links, bekend als een "esquirol" en een verlinker.

Het cafe van hem is een gunstige plaats om praatjes te beluisteren.

Hij gaf informatie door aan de politie, aan rechts. Men spreekt erover dat hij zelfs verantwoordelijken heeft aangewezen in een rechtbank, waarna deze mensen ter dood veroordeeld werden.

Nog steeds gehaat en gemeden door links.

Om het argwaan over mijn aanwezigheid weg te nemen heb ik ook hem een aantal malen bezocht. De eerste keer dat ik hem iets konkreets vroeg: "wat denkt U van de veeteelt in Albalate op dit moment?", was hij verrast over de onschuld van deze vraag. Een van de gevolgen van dit eerste gesprek met hem was dat ik me vrijer in het dorp kon bewegen; werd niet langer lastiggevalen door nieuwsgierige guardias.

Een ander gevolg is het volgende gesprek.

V: Kunt U me vertellen hoe de opstan, de revolutiepoging van 1933 verliep?

En hij begint over 1936:

Er was links en er was rechts en dat moest wel eens tot een uitbarsting komen. Toen kwam Franco in opstand en wij, de rechtsen uit het dorp, trokken de straat op, maar zij waren met meer en zij arresteerden en fusilleerden.

En op een gegeven moment waren de rollen omgekeerd, toen kwam Franco en vluchtten een heleboel naar Frankrijk. Degenen die al die dingen gedaan hadden. Maar nu is alles weer goed, leven we in harmonie en gebeurt er niets. Zo, dat was het.

We zijn ons allemaal bewust van de slechte dingen die gebeurd zijn, het was slecht voor ons allemaal.

Dat gebeurde na de opstand. We waren in 1936 niet op de opstand voorbereid. Wij gingen de straat op en zij ook, maar zij waren met meer en pakte ons op. Ik wist te ontsnappen. (geen antwoord op de vraag: hoe? Na langere tijd belandde ik in Catalonie en toen alles bevrijd was keerde ik naar dit dorp terug

De eerste dag van de oorlog: we hoorden dat Franco in opstand was gekomen. Niemand ging aan het werk en we wachtten af wat er zou gebeuren. Tot we op zeker moment met zijn allen de straat opgingen, alleen maar om te lijden en te sterven, voor niets anders. Ik kwam in de bakkerij terecht want ik was bakker en ontquam daarna naar Catalonie. Daar ging ik met een vrachtwagen aan het werk, naar Valencia.

V: Dus tijdens de oorlog was U niet hier?

S: Jawel, een lange tijd, enige maanden. Mij is niets overkomen. Ik werkte in de bakkerij, goed, en verder niets. Toen ben ik vertrokken. En toen Franco alles bevrijdde, kwamen we met zijn allen terug.

En anderen vluchtten naar Frankrijk want ze hadden de onzen vermoord en waren bang om ook gedood te worden. Maar niemand werd gedood. Er vloeide geen bloed, toen Franco dit dorp bevrijdde gebeurde er niets. Behalve dat er zo ' 20 of 30 opgepakt werden en die werden ook gedood.

Maar niemand heeft schone handen, daarom voel ik me rustig.

Tijdens de oorlog hadden zij meer te eten dan wij. Er was toen meer gebrek aan dingendan tijdens Franco. Natuurlijk was het in industrieel Catalonie slechter dan hier waar altijd wel aardappels zijn. Maar nu leven we in rust en gebeurt er niets.

V: Heeft rechts dan niets gedaan?

S: Ja, maar links heeft ook gmoord, wel 15 of 16 rechtsen omgebracht. Maar toen was ik er niet, dat was in het begin van de oorlog.

Toen de nationalen kwamen hebben ze een aantal van hen gedood, die nu in het campo de las vinjas zijn. Maar nu is alles rustig.

V: Ja, nu wel, maar er is zoveel gebeurd... Wat is het belang geweest van de oorlog voor de grondverdeling?

S: Toen de Sindicato de Agricola wer opgericht en de terreinen van de Solferino werden verdeeld gaven ze ons recchtsen niets. Omdat ze in de meerderheid waren. Maar toen Franco kwam vluchtten ze naar Frankrijk en lieten ze de terreinen achter omdat ze die niet mee konden nemen. En die zijn van ze afgenomen. Maar ik wil niemand iets aandoen en heb dus geen perceel. Bovendien ben ik geen landarbeider.. Maar ik voel me nu rustig, want ik heb niets van iemand afgenomen. Ik ben rechts tot in mijn botten, maar niet om iemand te benadelen. Ik leef rustig en wil zo leven en verder niets.

V: Heb je altijd dit restaurant gehad?

S: Al vle jaren. Maar het is vooral een fonda, erkomen veel mensen. (reklamepraatjes). V: Sedert wanneer heb je dit restaurant?

S: Met mijn vorige vrouw verkocht ik wijn enzo. Toen ik hertrouwd ben, mijn eerste vrouw is overleden, begonnen we het restaurant. En nu komen er gelukkig veel mensen. (reklamepraatjes over het werk dat zijn vrouw verricht, water loopt je de mond in.) bij hem ook, kijk-grijpgraag.

Over de percelen: die werden door hen in produktie gebracht, ze werkten er op en toen kwam Franco en toen kreeg de angst ze te pakken en toen ,weg.

V: Waarom waren ze bang?

Degenen die slechte dingen gedaan hadden zorgden er wel voor dat ze verdwenen. En toen werd er niets meer door ze betaald en verloren ze het eigendomsrecht. Door de regering werd er toen een wet opgesteld en de anderen kochten de terreinen. Die kunnen ze nooit meer terugkrijgen volgens de wet.

V: Sedert wanner hadden de mensen die percelen?

Praat over de nieuwe eigenaars na Franco. De gemeente heeft de gronden in beslag genomen. Eerst was eer een raad voor de percelen en die verdween en toen nam de gemeente het over.

V: Hoe is het land van de Solferino tot percelen geworden?

De duke gaf het land in beheer aan het dorp en hij verkocht het voor 800.000 pesetas, dat was een kadoetje in die tijd. Toen werd het sindikaat opgericht en die verdeelde het land in percelen. En dat is het land wat vooral veel van hen, de linksen, hebben.

En weer begint hij over hen die naar Frankrijk vluchtten etc. en dat zijn nu de nieuwe eigenaars, de anderen die gebleven zijn zijn nog steeds bezitter van deze gronden.

En zo gaan we verder, heel rustig, want mensen zijn de oorlog zat... Een burgeroorlog is heel erg, want iedereen lijdt.

V: Legt U dat eens uit...

S: je bent heel tevreden he? Je bent mooi, heb je al gegeten?

V: Met hoeveel generaties bent U hier wel niet?

Met mijn zoon en zijn vrouw, met mijn tweede vrouw en de kleindochter die een viswinkel heeft en een dochter in Catalonie en help me nu even uit mijn stoel want ik moet naar beneden.

V: Zometeen. Wanneer was het dat ze jullie opgesloten hadden?

S: Ja dat begrijp ik, ha, ha,. Ze hebben er een heleboel opgesloten.

V: Waarom?

S: Omdat zij met zijn allen de straat opgingen en wij niet. En omdat we niet meededen namen ze ons voor de vergadering mee naar het centrum, we waren met ruim honderd personen. en toen de guardia kwam lieten ze ons gaan We werden wel goed behandeld en we mochten eten van huis laten komen. V: Waarom deden zij dat?

S: Wel, wij waren hun vijanden en zij dachten dat iedereen in opstand was gekomen. En vijanden kan je beter opsluiten anders ondernemen ze misschien iets.

Dank U voor dit ogenblik

(Ook dit interview zeer globaal uitgewerkt).